плюс", 2016. – 266 с. 3. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: навчальний посібник. / С.М. Ілляшенко. – Суми: ВТД "Університетська книга"; К.: Видавничий дім "Княгиня Ольга", 2005. – 324 с. 4. Купер Роберт Г. Разработка новых товаров / Г. Роберт Купер // Маркетинг / под ред. М. Бейкера. – СПб: Питер, 2002. – С. 434-454. 5. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2014-2016 років: Експрес-випуск. – Державна служба статистики України. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2017/10/183w.zip. 6. Стариченко О. Особливості та можливості венчурних інвестиційних фондів в Україні. – Інформаційно-аналітичний портал Українського агентства фінансового розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ufin.com.ua/analit_mat/rzp/195.html.

Кулініч Т.В., Жучик С.В.
Національний університет «Львівська політехніка»

ПОДОЛАННЯ БАР'ЄРІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

За останні роки значно зросло значення інновацій для функціонування вітчизняних промислових підприємств. Проведення успішної діяльності вимагає від суб'єкта господарювання дотримання концепції інноваційного розвитку, впровадження ноу-хау, здійснення постійного пошуку нових способів задоволення споживчих смаків, слідування досягненням НТП та безперервного самовдосконалення.

Дослідженням значення інноваційного розвитку для підприємства займаються численні вітчизняні та іноземні науковці та практики, серед яких: Дикань В.Л., Гончаренко О.В., Ступак С.М, Кобрин Л.Й., Бояринова К.О., Кабанов А.І., Нікітенко І.В, Амоєва І.Е, Найдюк В.С, Тофанчук А.Т. та ін. За Найдюк В.С. «інноваційний розвиток — це процес спрямованої закономірної зміни стану підприємства, що залежить від його інноваційного потенціалу та джерелом якого є інновації, які створюють якісно нові можливості для подальшої діяльності на ринку шляхом реалізації вміння знаходити нові рішення та ідеї у результаті винаходів» [1].

У 2017 р. інноваційною діяльністю в промисловості займалися 759 підприємств, або 16,2% обстежених промислових, тоді як у 2016 р. ця частка становила 18,4%, що в порівнянні із Польщею свідчить про недостатню інноваційну активність промислових підприємств та її зменшення [2, 3]. Більше того, прослідковується прямий зв'язок між розміром промислового підприємства і його рівнем інноваційності. Так, у 2016-17 рр. найвища частка як технологічно, так і нетехнологічно інноваційних підприємств була серед великих промислових об'єктів (див. табл.). Проте, мала би спостерігатися інша залежність: чим більшим є промислове підприємство, тим воно має бути інноваційно активнішим, оскільки має кращі фінансові можливості і здатне витратити більшу суму коштів на НДДКР.

Таблиця

Розподіл промислових підприємств за типами інновацій та кількістю працюючих (у %) за усередненими даними за 2016-17 р. [2, 3]

	Обстежені підприємства, усього	З них інноваційно активні	У тому числі запроваджували		
			технологічні інновації	технологічні та нетехнологічні інновації	нетехнологічні інновації
Усього	100,0	18,4	5,0	6,8	6,6
у т.ч. з кількістю працюючих					
до 49 осіб	100,0	14,8	3,8	4,9	6,1
50–249 осіб	100,0	24,7	7,3	9,8	7,6
250 осіб і більше	100,0	39,6	11,5	19,9	8,2

Стосовно напрямів інноваційної діяльності промислових підприємств України, то більше половини підприємств із технологічними інноваціями придбали машини, обладнання та програмне забезпечення для виробництва нових або значно поліпшених продуктів та послуг. Майже третина впроваджувала нові або суттєво вдосконалені продукти або процеси, такі як техніко-економічне обґрунтування, тестування, розробка програмного забезпечення для поточних потреб, технічне оснащення, організація виробництва тощо [2, 3].

Отож, інноваційна складова є присутньою на вітчизняних промислових підприємствах, однак її вплив на їх діяльність є незначним. Існує певна кількість негативних чинників, які обмежують інноваційний розвиток промисловості та не дозволяють рухатися вперед. До таких бар'єрів в першу чергу можна віднести брак фінансування інновацій. Як було проаналізовано вище в табл., рівень інноваційності напряму залежить від розміру підприємства, оскільки чим більшим воно є, тим потенційно вищий рівень прибутку може отримати, і тим краще здатне інвестувати в інноваційний процес, бо має кошти. Джерелом фінансування інновацій на промисловому підприємстві в основному є власні кошти (понад 80%), тоді як потрібний інвестор, який би бачив необхідність інвестування та можливість отримати для себе вигоди з цього. Фінансування з боку держави є мізерним. В такому випадку промисловому підприємству доцільно, через брак власного і квазі-власного фінансування оптимізувати витрати і за рахунок їх скорочення надалі вкладати в інновації. Що стосується пошуку інвестора, то слід підвищити власну інвестиційну привабливість та умови, на яких буде здійснюватися фінансування.

Одним із способів фінансування інноваційного розвитку промислових підприємств (навіть великих), за умови розбиття нових напрямків їх діяльності на окремі інноваційні проекти, за реалізацію яких відповідають команди з різнопрофільних фахівців, може бути популярний за кордоном «краудфандинг». В Україні дана система не є поширеною і розвиненою, проте у Європі користується популярністю. Так, Польща з 2011 р. по 2016 р. залучила близько 2853 проектів на краудфандингові платформи, на яких інвестування відбувається шляхом вкладу певної суми коштів від охочих в проекти, які вони вважають перспективними [4]. Створення таких платформ для України значно могло би покращити механізм інвестування стартапів.

До бар'єрів, які обмежують інноваційний розвиток підприємств, можна віднести недосконалість українського законодавства. Нашій державі потрібно винайти дієві варіанти стимулювання і підтримки впровадження новацій, адже розвиток вітчизняних підприємств підвищить ефективність економіки та принесе в майбутньому вигоди для усього суспільства. Необхідно послабити податкове навантаження на новаторів (підприємства) та на інвесторів, готових вкладати в новації українських підприємств.

Одним з важливих бар'єрів, який стримує інноваційний розвиток промислових підприємств є втрата кадрів, котрі через недостатню підтримку своїх ідей на підприємстві та загалом в державі шукають належної для себе оцінки праці (зокрема її оплати), виїжджаючи закордон або змінюючи підприємство / організацію. Серед можливих варіантів вирішення даної проблеми може бути більша увага керівництва до матеріального і морального стимулювання внеску в розвиток підприємства, заохочення до генерування нових ідей, фінансова підтримка до- / перенавчання креативних кадрів.

Досить часто підприємці не зацікавлені у розвитку інноваційної складової свого підприємства і просто нехтують нею. Причинами можуть бути: складна процедура патентування та ліцензування, брак довіри до держави, велика кількість перевірок та складний процес сертифікації, відмова ризикувати і впевненість у негативному результаті. Тому державі потрібно рухатися у бік нормативно-законодавчого спрощення даних процедур. Тоді як промисловим підприємствам варто провести перспективну оцінку вигоди від інновацій, що дозволить цим підприємствам інакше подивитися на значення новацій для зростання їх споживчої привабливості.

1. Найдюк В. С. Сутність та передумови інноваційного розвитку підприємств / В. С. Найдюк // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. – № 3. – С. 251–263. 2.

Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2014-16 рр.: доповідь; за ред. Р.Ю. Прилипко // Державна служба статистики України. Київ, 2017. – 6 с. 3. Інноваційна діяльність промислових підприємств у 2017 році: доповідь; за ред. О. Кісленко // Державна служба статистики України. Київ, 2018. – 4 с. 4. Kordela D. Crowdfunding w Polsce – koncepcja finansowania społecznościowego. Prace naukowe uniwersytetu ekonomicznego. Wrocław, 2016. S. 143-153.

Кулініч Т.В., Лозова І.О.
Національний університет «Львівська політехніка»

ІНТЕРНЕТ – ТОРГІВЛЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ І ЗБІЛЬШЕННЯ ТОВАРООБІГУ У СФЕРІ ТОРГІВЛІ

В умовах сьогодення зовнішнє ринкове середовище є достатньо нестійким, його важко передбачити, тому становлення та модернізування сфери товарного обігу є важливим етапом у забезпеченні стабільності та ефективності розвитку країни. Динаміка обсягу товарообороту за даними Держкомстатистики України є позитивною, адже у 2017 році даний показник зріс на 12592,90 млн. грн до попереднього року, а також суттєво зросла роздрібна торгівля – на +8,8% у порівнянних цінах до поп. року [1]. Незважаючи на такі позитивні тенденції, в сфері обігу товарів країни необхідно відзначити ряд проблем: відсутність швидкого обороту коштів, недосконаліть системи державного регулювання та інших. Зважаючи на це, торговельним підприємствам та господарському комплексу нашої країни у цілому необхідно знайти нові шляхи щодо підвищення обсягів товарообороту, забезпечення ефективного функціонування їхньої збутової функції, ґрунтуючись на впровадженні інноваційного підходу – Інтернет- торгівлі.

В міру того як розвиваються інформаційні технології, також впроваджуються і нові методи підвищення обсягів продажу в сфері обігу товарів. Так, одним із найпоширеніших методів є онлайн-торгівля (e-commerce). Спираючись на напрацювання економістів та науковців, зокрема за поглядами В. Циганкова та Б. Богумірської під Інтернет–торгівлею вони розуміють всі види ділових відносин у мережі Інтернет, що включають купівлю-продаж, поставку, угоди про розподіл продукції, банківські послуги та інші форми промислового та ділового характеру [2]. За В. Соболєвим «Інтернет-торгівля – це організація і технологія процесу купівлі-продажу товарів, у якому весь цикл комерційної транзакції відбувається із використанням телекомунікаційних мереж та електронних фінансово-економічних інструментів за допомогою реклами й розповсюдження товарів і послуг у мережі Інтернет» [3]. Саме тому запровадження онлайн – торгівлі в Україні вже дозволило підвищити товарооборот внутрішньої торгівлі країни, про що свідчить динаміка частки респондентів України щодо купівлі товарів та послуг в Інтернеті (рис. 1).

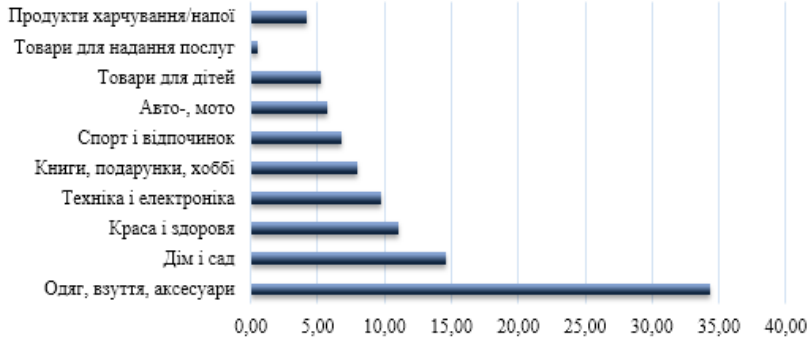

Рис.1. Частка респондентів України щодо купівлі товарів та послуг в мережі Інтернет [4]